

Przykładowe zestawy egzaminacyjne ilustrują stopień złożoności zadań i pytań testowych. Wskazane w zadaniach rozwiązania są rozwiązaniami wyłącznie ramowymi. Rozwiązania – co do zasady – powinny uwzględniać założenia podane w zadaniu, jednak mogą być one przez kandydata dookreślone lub skomentowane, jeśli uzna taką potrzebę.

Na dzień egzaminu obowiązujący jest zakres wiedzy aktualnej, odpowiadającej zagadnieniom wyspecyfikowanym dla danego egzaminu w obowiązującej uchwale Krajowej Rady Biegłych Rewidentów. Przygotowując się do egzaminów, publikowane zadania należy więc wykorzystywać odpowiednio, pamiętając jednocześnie o tym, że nie wyczerpują one bogatej literatury przedmiotu.

ROZWIĄZANIA WZORCOWE

BLOK TEMATYCZNY I

Pytania testowe

- Jednostką małą, po podjęciu przez organ zatwierdzający odpowiedniej uchwały, jest:
 - spółka jawna osób fizycznych, która stosuje zasady rachunkowości określone ustawą i jej przychody ze sprzedaży produktów, towarów i operacji finansowych za poprzedni rok obrotowy są niższe niż równowartość w walucie polskiej 2.000.000 euro,**
 - spółka z o.o. – jeżeli za poprzedni rok obrotowy jej suma aktywów nie przekroczyła 17 000 000 zł a średnioroczne zatrudnienie nie przekroczyło 50 osób,
 - stowarzyszenie – jeżeli nie prowadzi działalności gospodarczej.
- W spółce komandytowo –akcyjnej kierownikiem jednostki jest:
 - zarząd,
 - komplementariusz,**
 - komandytariusz.
- Spółka akcyjna, będąca jednostką małą, na dzień bilansowy zadeklarowane lecz niewniesione wkłady kapitałowe prezentuje:
 - jedynie w informacji dodatkowej w dodatkowych informacjach i objaśnieniach w zakresie nie mniejszym niż określony w załączniku nr 5 do ustawy o rachunkowości,
 - w bilansie po stronie aktywów,**
 - w bilansie po stronie pasywów.
- Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego, w uproszczonym bilansie sporządzanym przez jednostki małe, prezentowane jest w pozycji:
 - wartości niematerialne i prawne,
 - środki trwałe,**
 - inwestycje w nieruchomości.
- Jednostka gospodarcza powinna ująć w treści zasad (polityki) rachunkowości uregulowania dotyczące:
 - sposobu przeprowadzania kontroli poszczególnych obszarów funkcjonowania jednostki przez komórkę kontroli wewnętrznej, w tym poszczególne obowiązki osób wchodzących w skład tej komórki,
 - zasad prowadzenia ksiąg pomocniczych,**
 - zasad i kryteriów wyboru podmiotu do badania sprawozdania finansowego.
- Skutki likwidacji spalonego środka trwałego, którego wartość netto była wyższa niż wartość odzyskanych materiałów, w uproszczonym rachunku zysków i strat dla jednostek mikro prezentowane są w pozycji:
 - pozostałe koszty,
 - nadwyżka kosztów nad przychodami (wartość ujemna),
 - pozostałe koszty i straty.**
- W uproszczonym rachunku zysków i strat dla jednostek mikro w pozycji „Pozostałe koszty i straty” prezentowane będą:
 - pozostałe koszty operacyjne i koszty finansowe,**
 - pozostałe koszty rodzajowe, pozostałe koszty operacyjne i koszty finansowe,
 - pozostałe koszty operacyjne, w tym aktualizacja wartości aktywów.
- Wydatki z tytułu udzielonych pożyczek długoterminowych, w rachunku przepływów pieniężnych sporządzonym przez jednostkę małą metodą bezpośrednią, są prezentowane w wydatkach z działalności:
 - operacyjnej,
 - inwestycyjnej,**
 - finansowej.

9. Wpływy z tytułu udziału w zyskach, w rachunku przepływów pieniężnych sporządzonym przez jednostkę małą - metodą pośrednią, są prezentowane w działalności:
- operacyjnej,
 - inwestycyjnej**,
 - finansowej.
10. Zestaw komputerowy znajdujący się w magazynie spółki zajmującej się produkcją sprzętu informatycznego, nie wykorzystywany na własne potrzeby jednostki, ujmowany jest w księgach rachunkowych spółki jako:
- produkt gotowy**,
 - towar,
 - środek trwały.
11. Spółka DOM S.A. zmieniła rok obrotowy z kalendarzowego na rok obrotowy trwający 12 kolejnych miesięcy od 01.10 do 30.09 (zmiana została zarejestrowana w KRS). Ostatnim dniem bilansowym przed zmianą roku obrotowego był 31.12.2015 r. Obowiązek sporządzenia sprawozdania finansowego po zmianie roku obrotowego przypada na dzień:
- 30.09.2016 r.,
 - 31.12.2016 r.,
 - 30.09.2017 r.**
12. Po spełnieniu warunku określonego w ustawie o rachunkowości, jednostka może w ramach przyjętych zasad (polityki) rachunkowości stosować uproszczenia, jest to realizacja zasady:
- istotności**,
 - ostrożności,
 - memoriału.
13. Saldo konta „Rozliczenia międzyokresowe przychodów” prezentowane będzie w sprawozdaniu finansowym:
- w aktywach bilansu – odpowiednio w pozycjach krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe lub długoterminowe rozliczenia międzyokresowe,
 - w pasywach bilansu – w pozycji rozliczenia międzyokresowe**,
 - w rachunku zysków i strat w wariantcie porównawczym, w jednej z pozycji przychodów ze sprzedaży i zrównanych z nimi.
14. Do aktywów trwałych jednostki zalicza się:
- aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego**,
 - półprodukty przeznaczone do zużycia w ciągu normalnego cyklu operacyjnego jeżeli trwa on dłużej niż 12 miesięcy,
 - należności z tytułu dostaw i usług o okresie spłaty powyżej 12 miesięcy.
15. Do aktywów obrotowych zalicza się:
- należności z tytułu dostaw i usług o okresie spłaty powyżej 12 miesięcy**,
 - zaliczki na wartości niematerialne i prawne,
 - inwestycje w nieruchomości.
16. W rachunku przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej prezentuje się wpływy i wydatki związane z:
- zakupem i sprzedażą rzeczowych aktywów trwałych,
 - zaciągnięciem i spłatą pożyczek,
 - zakupem i sprzedażą towarów**.
17. W rachunku przepływów pieniężnych z działalności inwestycyjnej prezentuje się wpływy i wydatki związane z:
- zakupem i sprzedażą wartości niematerialnych i prawnych**,
 - zakupem i sprzedażą towarów,
 - zaciągnięciem i spłatą kredytów.

18. Aktualizacji dokumentacji przyjętych zasad (polityki) rachunkowości dokonuje:
- a) główny księgowy,
 - b) kierownik jednostki,**
 - c) tylko członek zarządu wpisany w Krajowym Rejestrze Sądowym, któremu przysługuje prawo do samodzielnego reprezentowania spraw jednostki.
19. W dokumentacji przyjętych zasad (polityce) rachunkowości jednostka powinna opisać:
- a) stosowane przez jednostkę metody, terminy i częstotliwość inwentaryzacji,
 - b) metodę wyceny posiadanej inwestycji w nieruchomości,**
 - c) procedurę merytorycznej, formalnej i rachunkowej kontroli dokumentów.
20. W uproszczonym rachunku zysków i strat jednostki mikro w pozycji „Pozostałe koszty” prezentowane są:
- a) wyłącznie pozostałe koszty rodzajowe,
 - b) pozostałe koszty rodzajowe, podatki i opłaty, usługi obce, wartość sprzedanych towarów i materiałów w cenie nabycia,**
 - c) pozostałe koszty rodzajowe, podatki i opłaty, usługi obce, wartość sprzedanych towarów i materiałów w cenie nabycia, pozostałe koszty operacyjne.

Zagadnienia sytuacyjne**Zadanie 1**

Założenie:

Spółka GROM z o.o., będąca jednostką mikro, ewidencjonuje koszty zarówno w układzie według rodzajów jak i w układzie funkcjonalnym (kalkulacyjnym). Osiągnięte przez jednostkę w bieżącym roku obrotowym przychody, poniesione koszty oraz wysokość podatku dochodowego są zaprezentowane w tabeli poniżej:

	Kategoria	Wartość (PLN)
1.	Przychody ze sprzedaży wartości niematerialnych i prawnych	13.000
2	Wartość netto sprzedanych wartości niematerialnych i prawnych	9.600
3	Zapłacone odsetki od kredytu	1.000
4	Zapłacona kara umowna	1.400
5	Otrzymane odsetki od środków pieniężnych na rachunku bankowym	1.000
6	Rozwiązanie odpisu aktualizującego wartość inwestycji – akcji	4.000
7	Niezrealizowane dodatnie różnice kursowe	2.000
8	Przychody ze sprzedaży towarów	54.000
9	Wartość sprzedanych towarów w cenie zakupu	44.000
10	Świadczenia medyczne dla pracowników	8.000
11	Koszty narzutów na wynagrodzenia	16.000
12	Koszty wynagrodzeń	72.000
13	Sprzedaż inwestycji długoterminowych – udziałów	6.000
14	Rozchód sprzedanych inwestycji długoterminowych – udziałów	5.200
15	Przychody ze sprzedaży wyrobów gotowych	110.000
16	Koszt wytworzenia sprzedanych wyrobów gotowych	60.000
17	Koszty odpisu aktualizującego należności z tyt. dostaw i usług	3.400
18	Koszty energii	7.000
19	Wydanie opakowań do zużycia	4.000
20	Czynsz za wynajem pomieszczeń produkcyjnych	9.000
21	Otrzymane dopłaty do cen sprzedaży	14.000
22	Koszty podróży służbowej	20.000
23	Oплата skarbową	7.000
24	Koszty zarządu	30.000
25	Odzież ochronna	16.000
26	Zrealizowane ujemne różnice kursowe	3.000
27	Koszty sprzedaży	20.000
28	Odpisane przedawnione zobowiązania	1.000
29	Podatek dochodowy	4.700
30	Amortyzacja	14.000
31	Konto "Rozliczenie kosztów " obroty Ct	173.000

Dyspozycje:

Sporządzić uproszczony rachunek zysków i strat spółki GROM przewidziany dla jednostek mikro w załączniku nr 4 do ustawy o rachunkowości.

Rozwiązanie wzorcowe:

Wyliczenia pomocnicze:

Zmiana stanu produktów: $173.000 - 20.000 - 30.000 - 60.000 = 63.000$ zwiększeniePrzychody podstawowej działalności operacyjnej i zrównoważone z nimi: $110.000 + 54.000 + 14.000 + 63.000 = 241.000$

Koszty podstawowej działalności operacyjnej:

- Zużycie materiałów i energii: $7.000 + 4.000 = 11.000$
- Wynagrodzenia, ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia:
 $72.000 + 16.000 + 8.000 + 16.000 = 112.000$
- Pozostałe koszty: $9.000 + 20.000 + 7.000 + 44.000 = 80.000$

Pozostałe przychody i zyski: $(13.000 - 9.600 - \text{sprzedaż WNiP}) + 1.000 + 4.000 + (6.000 - 5.200 - \text{sprzedaż udziałów}) + 1.000 = 10.200$ Pozostałe koszty i straty: $1.000 + 1.400 + 3.400 + (3.000 - 2.000 \text{ różnice kursowe}) = 6.800$

Rachunek zysków i strat

	Rok bieżący
A. Przychody podstawowej działalności operacyjnej i zrównane z nimi, w tym:	241.000
zmiana stanu produktów (zwiększenie – wartość dodatnia, zmniejszenie – wartość ujemna)	63.000
B. Koszty podstawowej działalności operacyjnej:	217.000
I. Amortyzacja	14.000
II. Zużycie materiałów i energii	11.000
III. Wynagrodzenia, ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	112.000
IV. Pozostałe koszty	80.000
C. Pozostałe przychody i zyski, w tym:	10.200
aktualizacja wartości aktywów	4.000
D. Pozostałe koszty i straty, w tym:	6.800
aktualizacja wartości aktywów	3.400
E. Podatek dochodowy	4.700
F. Zysk /strata netto (A-B+C- D-E) dla jednostek mikro, o których mowa w art. 3 ust. 1a pkt 1, 3 i 4 oraz 1b ustawy) lub	22.700
G. Wynik finansowy netto ogółem (A-B+C- D-E), w tym:	
I. Nadwyżka przychodów nad kosztami (wartość dodatnia)	
II. Nadwyżka kosztów nad przychodami (wartość ujemna) (dla jednostek mikro, o których mowa w art. 3 ust. 1a pkt 2 ustawy)	

Zadanie 2

Założenia:

W związku z rozpoczęciem prowadzenia ksiąg rachunkowych, przedsiębiorstwo „ALFA” prowadzące działalność produkcyjno – handlową dokonało spisu inwentarza. Inwentarz jednostki na dzień 1 stycznia 2017 roku obejmował następujące elementy:

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (zł)
1.	Udzielona firmie X pożyczka (spłata ma nastąpić w całości za 16 miesięcy)	5 000
2.	Nabyte akcje obcych jednostek przeznaczone do sprzedaży w najbliższym czasie	20 000
3.	Grunty wykorzystywane w prowadzonej działalności gospodarczej	190 000
4.	Kapitał zakładowy	300 000
5.	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, w tym połowa o terminie wymagalności 18 miesięcy	24 000
6.	Nabyta działka w centrum miasta niewykorzystywana przez jednostkę do bieżącej działalności gospodarczej	140 000
7.	Środki pieniężne na rachunku bankowym	43 000
8.	Środki pieniężne w kasie przedsiębiorstwa	22 000
9.	Zobowiązanie z tytułu VAT za grudzień 2016 r.	18 000
10.	Należności od odbiorców (z tytułu sprzedaży), w tym połowa o terminie wymagalności 18 miesięcy	8 000
11.	Surowce wykorzystywane do produkcji	13 000
12.	Budowany we własnym zakresie budynek magazynowy	26 000
13.	Wartość wyprodukowanych wyrobów znajdujących się w magazynie	20 000
14.	Kapitał zapasowy	135 000
15.	Nabyta licencja programu finansowo-księgowego	7 000
16.	Zaciągnięta pożyczka, której spłata w całości przypada na grudzień 2017 r.	42 000
17.	Środki transportowe wykorzystywane przez jednostkę	60 000
18.	Należności od ubezpieczyciela wymagalne w marcu 2017 r.	5 000
19.	Strata netto za 2016 r.	13 000
20.	Wartość dotychczasowego umorzenia środków trwałych wykorzystywanych przez jednostkę do działalności gospodarczej	53 000

Dyspozycje:

Na podstawie spisu inwentarza należy obliczyć w podanej tabeli wartość wymienionych grup majątku przedsiębiorstwa.

Rozwiązanie wzorcowe:

Grupa majątku	Obliczenia	Wartość bilansowa
Rzeczowe aktywa trwałe	$190.000+26.000+60.000 = 276.000$ $276.000 - 53.000 = 223.000$	223.000
Rzeczowe aktywa obrotowe	$13.000+20.000=33.000$	33.000
Inwestycje krótkoterminowe	$20.000+43.000+22.000=85.000$	85.000
Zobowiązania krótkoterminowe	$24.000+18.000+42.000= 84.000$	84.000
Kapitał własny	$A=223.000+33.000+85.000+5.000+140.000+8.000+$ $7.000+5.000=506.000$ $506.000-84.000=422.000$ Lub $300.000 + 135.000 - 13.000 = 422.000$	422.000

BLOK TEMATYCZNY II

Pytania testowe

1. Jednostka zakupiła materiały z odroczonym terminem płatności. Materiały zostały przyjęte do magazynu. Operacja ta:
 - a) nie wpływa na sumę bilansową,
 - b) zwiększa wartość aktywów oraz zwiększa wartość pasywów bilansu,**
 - c) zmniejsza wartość aktywów oraz zmniejsza wartość pasywów bilansu.
2. Z kapitału zapasowego spółki pokryto stratę lat ubiegłych. Operacja ta w bilansie:
 - a) zmniejsza wartość kapitałów własnych,
 - b) nie wpływa na wartość kapitałów własnych,**
 - c) zwiększa wartość kapitałów własnych.
3. Spółka „spisała” umorzone należności, na które były dokonane w całości odpisy aktualizujące ich wartość. W wyniku tej operacji:
 - a) nastąpi zwiększenie kosztów spółki i zmniejszenie jej sumy bilansowej,
 - b) nastąpi zwiększenie przychodów spółki i zwiększenie jej sumy bilansowej,
 - c) nie zmieni się wynik finansowy spółki i jej suma bilansowa.**
4. Która z poniższych operacji spowoduje zmniejszenie sumy bilansowej:
 - a) wykup weksla obcego przez jego wystawcę,
 - b) przeznaczenie kapitału zapasowego na pokrycie strat lat ubiegłych,
 - c) wykup weksla własnego.**
5. Wystawiona przez jednostkę faktura sprzedaży towarów to dowód:
 - a) zewnętrzny obcy,
 - b) zewnętrzny własny,**
 - c) wewnętrzny.
6. Dowód księgowy sporządzony przez jednostkę, będący podstawą zapisów w księgach rachunkowych, ujmujący już dokonane zapisy według nowych kryteriów klasyfikacyjnych to dowód:
 - a) korygujący,
 - b) zbiorczy,
 - c) rozliczeniowy.**
7. Określenie rodzaju dowodu i jego numeru identyfikacyjnego:
 - a) występuje zawsze na dowodzie księgowym,
 - b) można zaniechać zamieszczania na dowodzie tych danych jeżeli wynika to z odrębnych przepisów,**
 - c) można zaniechać zamieszczania na dowodzie tych danych jeżeli takie rozwiązanie jest zapisane w przyjętych zasadach (polityce) rachunkowości.
8. Błędy w dowodach źródłowych zewnętrznych własnych koryguje się:
 - a) przez skreślenie błędnej treści lub kwoty, z utrzymaniem czytelności skreślonych wyrażeń lub liczb, wpisanie treści poprawnej i daty poprawki oraz złożenie podpisu osoby do tego upoważnionej, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej,
 - b) jedynie przez wysłanie kontrahentowi odpowiedniego dokumentu zawierającego sprostowanie, wraz ze stosownym uzasadnieniem, chyba że inne przepisy stanowią inaczej,**
 - c) przez skreślenie błędnej treści lub kwoty, z utrzymaniem czytelności skreślonych wyrażeń lub liczb, wpisanie treści poprawnej i daty poprawki oraz złożenie podpisu osoby do tego upoważnionej, a w razie ujawnienia błędów po zamknięciu miesiąca przez wysłanie kontrahentowi odpowiedniego dokumentu zawierającego sprostowanie.
9. Zamieszczanie na dowodzie księgowym śladu jego sprawdzenia pod względem merytorycznym:
 - a) jest zawsze obowiązujące,
 - b) można zaniechać, jeżeli wynika to z techniki dokumentowania zapisów księgowych,**
 - c) można zaniechać, jeżeli wynika to z odrębnych przepisów.

10. Konto „Umorzenie środków trwałych” to konto:
- korygujące, powstałe w wyniku podziału pionowego konta „Środki trwałe”,**
 - pomocnicze, uszczegóławiające zapisy na koncie księgi głównej „Środki trwałe”,
 - korygujące, powstałe w wyniku podziału poziomego konta „Środki trwałe”.
11. Konto „Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów” to konto:
- pozabilansowe,
 - wynikowe,
 - bilansowe.**
12. Jeżeli dowód księgowy opiewa na walutę obcą, to wynik przeliczenia jego wartości na walutę polską:
- zapewnia się wyłącznie na żądanie organów kontroli zewnętrznej lub biegłego rewidenta,
 - zawsze zamieszcza się bezpośrednio na dowodzie,
 - można nie zamieszczać bezpośrednio na dowodzie, jeżeli system przetwarzania danych zapewnia automatyczne przeliczenie walut obcych na walutę polską, a wykonanie tego przeliczenia potwierdza odpowiedni wydruk.**
13. Jeżeli dowód księgowy jest sporządzony w języku obcym, to:
- należy zapewnić jego wiarygodne przetłumaczenie na język polski na żądanie organów kontroli lub biegłego rewidenta,**
 - nigdy nie ma obowiązku jego formalnego tłumaczenia,
 - zawsze musi zostać przetłumaczony na język polski przed jego ujęciem w księgach rachunkowych.
14. Otwarcie konta księgowego polega na:
- wpisanie nazwy i/lub symbolu konta,
 - przeniesieniu obrotów konta z poprzedniego roku obrotowego,
 - wprowadzenie salda początkowego, a w przypadku braku salda początkowego ewidencji pierwszej operacji gospodarczej.**
15. Spółki z o.o. stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości ogłoszone w formie rozporządzenia Komisji Europejskiej prowadzą księgi rachunkowe zgodnie z:
- Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości,
 - ustawą o rachunkowości,**
 - decyzją kierownika jednostki podjętą w tym zakresie w polityce rachunkowości.
16. Jednostki, które zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości stosują Międzynarodowe Standardy Rachunkowości ogłoszone w formie rozporządzenia Komisji Europejskiej:
- prowadzą księgi w języku polskim,**
 - nie muszą prowadzić ksiąg rachunkowych w języku polskim, lecz w dowolnym urzędowym języku Unii Europejskiej,
 - decyzję o wyborze języka prowadzenia ksiąg rachunkowych podejmuje kierownik jednostki w przyjętych zasadach (polityce) rachunkowości.
17. Przykładem konta korygującego jest konto:
- Zapasy obce,
 - Odpisy aktualizujące należności,**
 - Produkcja w toku.
18. W razie ujawnienia błędów po zamknięciu miesiąca korekty dokonywane są:
- poprzez skreślenie dotychczasowej treści i wpisanie nowej, z zachowaniem czytelności błędnego zapisu,
 - zawsze zapisami ujemnymi, żeby zachować czystość obrotów,
 - tylko zapisami dodatnimi (storno czarne) albo tylko zapisami ujemnymi (storno czerwone).**
19. Dokument „OT – Przyjęcie środka trwałego” jest przykładem:
- dowodu wewnętrznego,**
 - dowodu zewnętrznego obcego,
 - dowodu zbiorczego.
20. W przypadku kont aktywów co do zasady:
- obroty strony Winien (Dt) powinny być większe lub równe obrotom strony Ma (Ct),**
 - obroty strony Winien (Dt) powinny być mniejsze lub równe obrotom strony Ma (Ct),
 - obroty obu stron zawsze powinny wykazywać tę samą wartość, co wynika z metody równowagi bilansowej.

Zadanie 1

Założenia:

W Spółce z o.o. prowadzącej działalność handlową saldo konta „Rachunek bieżący” wynosi 200.000 zł. Spółka ta prowadzi ewidencję kosztów tylko w układzie rodzajowym. Spółka stosuje między innymi następujące symbole i nazwy kont księgi głównej:

Nr konta	Nazwa konta	Nr konta	Nazwa konta
033	Inwestycje długoterminowe	249	Pozostałe rozrachunki
130	Rachunek bankowy	220	VAT należny
132	Rachunek bankowy lokat terminowych	222	VAT naliczony
133	Rachunek giełdowy	403	Usługi obce
134	Czeki obce	750	Przychody finansowe
139	Środki pieniężne w drodze	755	Koszty finansowe
140	Inwestycje krótkoterminowe	760	Pozostałe przychody operacyjne
200	Rozrachunki z odbiorcami	765	Pozostałe koszty operacyjne

Dyspozycja:

Zaksięgować operacje gospodarcze, wykorzystując numery kont z powyższego wykazu.

Rozwiązanie wzorcowe:

Lp.	Treść zdarzenia gospodarczego	Kwota	Dt	Ct
1.	Otrzymano wyciąg bankowy z rachunku bieżącego informujący o przelewie środków na rachunek giełdowy.	50.000	139	130
2.	Wyciąg bankowy z rachunku giełdowego w biurze maklerskim potwierdzający wpływ środków.	50.000	133	139
3.	Zakupiono (WB) na giełdzie 100 akcji po 450 zł/szt. w celach spekulacyjnych. Makler pobrał 1% prowizji.	45.450	140	133
4.	W wyciągu bankowym stwierdzono błąd polegający na zaksięgowaniu wpływu przelewu, który był przeznaczony do innej jednostki.	20.000	130	249
5.	Otrzymano wyciąg bankowy, który zawiera korektę błędu z poprzedniej operacji.	20.000	249	130
6.	Sprzedano na giełdzie wszystkie posiadane akcje (z operacji 3) nabyte w celach spekulacyjnych po 510 zł/szt (wyciąg bankowy) i zaksięgowano ich rozchód	45.450 51.000	755 133	140 750
7.	Makler pobrał prowizję za sprzedaż akcji w wysokości 1% wartości operacji (WB).	510	755	133
8.	Dokonano przelewu z rachunku bieżącego na rachunek lokat terminowych o czym informuje wyciąg bankowy z rachunku bieżącego.	75.000	139	130
9.	Otrzymano wyciąg bankowy z rachunku lokat terminowych o wpływie środków pieniężnych.	75.000	132	139
10.	Bank pobrał opłatę za prowadzenie rachunku bieżącego.	100	403	130

Zadanie 2

Założenia:

Jednostka gospodarcza wykorzystuje m.in. następujące konta księgi głównej:

010 – Środki trwałe	400 – Amortyzacja
032 – Długoterminowe inwestycje niefinansowe	401 – Zużycie materiałów
036 – Odpisy aktualizujące długoterminowe inwestycje niefinansowe	402 – Usługi obce
070 – Umorzenie środków trwałych	700 – Przychody ze sprzedaży produktów
101 – Kasa	701 – Koszt wytworzenia sprzedanych produktów
131 – Rachunek bieżący	750 – Przychody finansowe
201 – Rozrachunki z odbiorcami	751 – Koszty finansowe
202 – Rozrachunki z dostawcami	760 – Pozostałe przychody operacyjne
221 – Rozrachunki z tytułu VAT	761 – Pozostałe koszty operacyjne
250 – Pozostałe rozrachunki	803 – Kapitał z aktualizacji wyceny
260 – Odpisy aktualizujące należności	860 – Wynik finansowy

Dyspozycja:

1. W bieżącym miesiącu w jednostce gospodarczej miały miejsce operacje gospodarcze opisane w poniższej tabeli, które należy zadekretować, stosując powyższe numery kont księgi głównej.
2. Obliczyć wynik osiągnięty na pozostałej działalności operacyjnej.

Rozwiązanie wzorcowe

Lp.	Treść operacji gospodarczej	Wartość (zł)	Dekretacja	
			Symbol konta strona Wn (Dt)	Symbol konta strona Ma (Ct)
1.	Wystawiono fakturę za sprzedany środek trwały - budynek narzędziowni: a) wartość netto b) VAT c) suma faktury	16 000 3 680 19 680	250	760 221
2.	Wyksięgowano sprzedany budynek narzędziowni: a) wartość początkowa budynku b) dotychczasowe umorzenie c) wartość netto	23 000 12 000 11 000	070 761	010
3.	Otrzymano przelewem kary umowne od kontrahentów za nieterminową dostawę surowców	5 200	131	760
4.	Dokonano z przyczyn ekonomicznych likwidacji urządzenia produkcyjnego a) wartość początkowa b) dotychczasowe umorzenie c) wartość netto	8 200 7 500 700	070 761	010
5.	Dokonano na dzień bilansowy odpisu aktualizującego należności od odbiorców	4 800	761	260
6.	Odpisane przedawnione zobowiązania	3 500	202	760
7.	Ujemne skutki aktualizacji długoterminowych inwestycji niefinansowych	4 200	761	036

Wynik z pozostałej działalności operacyjnej = 24.700 – 20.700 = 4 000 (zysk)

Zadanie 3

Założenia:

W spółce z o.o. „AGAPOL” miały miejsce następujące operacje gospodarcze:

Lp.	Dowód	Treść	Kwota
1.	Fa VAT Pz	Otrzymano fakturę od dostawcy X za zakupione towary handlowe, które przyjęto do magazynu: a) wartość netto b) koszty transportu c) VAT d) wartość brutto	11.000 1.000 2.760 14.760
2.	Fa VAT	Wystawiono fakturę za sprzedane towary dla odbiorcy A: a) wartość netto b) VAT c) wartość brutto	7.000 1.610 8.610
3.	Wz	Towary wydano z magazynu	6.000
4.	PK	Zapłacono dostawcy X wekslem własnym: a) suma wekslowa b) w tym odsetki	15.500 740
5.	Pk	W związku z nieotrzymaniem w terminie wpłaty należności od odbiorcy A utworzono odpis aktualizujący w wysokości 50% kwoty należności.
6.	WB PK	Otrzymano wpłatę pełnej kwoty należności od odbiorcy towarów A. Rozwiązano odpis aktualizujący.
7.	WB	Zaciągnięto kredyt długoterminowy – środki wpłynęły na rachunek bieżący	120.000
8.	WB	Bank pobrał odsetki z tytułu zaciągniętego kredytu	1.000

Do księgowania operacji gospodarczych spółka wykorzystuje m. in. następujące konta księgi głównej:

Nr konta	Nazwa konta	Nr konta	Nazwa konta
130	Rachunek bieżący	300	Rozliczenie zakupu
136	Kredyt bankowy	330	Towary
142	Weksle obce	403	Usługi obce
201	Rozrachunki z odbiorcami	404	Wynagrodzenia
202	Rozrachunki z dostawcami	730	Sprzedaż towarów
205	Zobowiązania wekslowe	731	Wartość sprzedanych towarów
221	VAT naliczony	750	Przychody finansowe
222	VAT należny	751	Koszty finansowe
225	Rozrachunki z ZUS	760	Pozostałe przychody operacyjne
230	Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń	761	Pozostałe koszty operacyjne
280	Odpis aktualizujący należności		

Dyspozycje:

- Zadekretować podane operacje gospodarcze przy założeniu, że ewidencja towarów jest prowadzona w cenie nabycia, a do księgowania operacji zakupu spółka stosuje konto „Rozliczenie zakupu”.
- Obliczyć wynik finansowy brutto spółki po zaksięgowanych operacjach.
- Obliczyć stan środków pieniężnych spółki po zaksięgowanych operacjach.

Rozwiązanie wzorcowe:

Ad. 1

Lp	Treść operacji	Kwota	Konto	
			Wn	Ma
1.	Zaksięgowano otrzymaną fakturę od dostawcy X za zakupione towary oraz przyjęto towary do magazynu	14.760	300	202
		11.000	330	300
		1.000	330	300
		2.760	221	300
2.	Wystawiono fakturę za sprzedane towary dla odbiorcy A	8.610	201	
		7.000		730
		1.610		222
3.	Wydanie sprzedanych towarów z magazynu odbiorcy A	6.000	731	330
4.	Zapłata dostawcy X wekslem własnym	15.500		205
		14.760	202	
		740	751	
5.	Utworzenie odpisu aktualizującego w wysokości 50% kwoty należności od odbiorcy A	4.305	761	280
6.	Otrzymano wpłatę od odbiorcy A. Rozwiązano odpis aktualizujący.	8.610	130	201
		4.305	280	760
7.	Zaksięgowano wpływ środków pieniężnych z tytułu kredytu bankowego	120.000	130	136
8.	Pobranie odsetek przez bank	1.000	751	130

Ad 2.

Wynik finansowy brutto wynosi: $7.000 + 4.305 - 6.000 - 1.740 - 4.305 = - 740$ (strata brutto)

Ad 3.

Stan środków pieniężnych wynosi: $8.610 + 120.000 - 1.000 = 127.610$ zł

BLOK TEMATYCZNY III

Pytania testowe

1. Spółka jawna osób prawnych ma obowiązek prowadzenia ksiąg rachunkowych:
 - a) jeżeli jej przychody netto ze sprzedaży towarów i produktów za poprzedni rok obrotowy wyniosły co najmniej równowartość w walucie polskiej 2.000 000 euro,
 - b) bez względu na wysokość osiągniętych przychodów,**
 - c) jeżeli jej przychody netto ze sprzedaży towarów, produktów i operacji finansowych za poprzedni rok obrotowy wyniosły co najmniej równowartość w walucie polskiej 2.000 000 zł.
2. Spółki akcyjne stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości, Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej oraz związane z nimi interpretacje ogłoszone w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej (dalej MSR) przechowują roczne zatwierdzone sprawozdania finansowe zgodnie z:
 - a) MSR,
 - b) ustawą o rachunkowości,**
 - c) Krajowymi Standardami Rachunkowości.
3. Księgi rachunkowe, w przypadku ich prowadzenia przy użyciu komputera, można uznać za sprawdzalne jeżeli zapewniają one:
 - a) ciągłość zapisów,
 - b) bezbłądność działania stosowanych procedur obliczeniowych,
 - c) kontrolę kompletności zbiorów systemu rachunkowości oraz parametrów przetwarzania danych.**
4. Siedziba spółki produkcyjnej znajduje się w Warszawie, a zakład produkcyjny i biuro Spółki w Piasecznie. Jednostka powinna prowadzić – we własnym zakresie - księgi rachunkowe:
 - a) wyłącznie w siedzibie w Warszawie,
 - b) wyłącznie w biurze w Piasecznie,
 - c) w Warszawie lub w Piasecznie - przy spełnieniu warunków określonych w ustawie o rachunkowości.**
5. Podawanie w księgach rachunkowych nierzetelnych danych:
 - a) podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności,
 - b) podlega grzywnie lub karze pozbawienia wolności do lat 2, albo obu tym karom łącznie,**
 - c) zagraża jednostce wyłącznie wykreśleniem z rejestru sygnatariuszy Kodeksu zawodowej etyki w rachunkowości.
6. Przeprowadzenie inwentaryzacji należności publiczno – prawnych należy udokumentować:
 - a) arkuszem spisu ilości z natury,
 - b) potwierdzeniem sald,
 - c) protokołem z weryfikacji.**
7. Zdarzenia ujęte zgodnie z zasadą podwójnego zapisu na kontach księgi głównej powinny być zarejestrowane uprzednio lub równocześnie:
 - a) w dzienniku,**
 - b) na kontach ksiąg pomocniczych,
 - c) w zestawieniu obrotów i sald.
8. Księgi rachunkowe uznaje się za prowadzone bieżąco, jeżeli ujęcie wpłat i wypłat weksłami obcymi następuje:
 - a) w tym samym dniu, w którym zostały dokonane,**
 - b) w ciągu okresu sprawozdawczego, za który następuje rozliczenie z budżetem z tytułu podatku dochodowego,
 - c) nie później niż na koniec okresu sprawozdawczego, ale nie rzadziej niż na koniec miesiąca.
9. Przedsiębiorca wykonujący działalność w zakresie usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych, bez spełnienia obowiązku posiadania pełnej zdolności do czynności prawnych:
 - a) po deregulacji zawodu, nie podlega z tego tytułu sankcjom karnym,
 - b) podlega grzywnie lub karze pozbawienia wolności do lat 2, albo obu tym karom łącznie,
 - c) podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.**

10. Stwierdzone podczas inwentaryzacji niedobory materiałów o wartości 100 PLN w ramach procesu wyjaśnień przyczyn ich powstania uznano za pozorne (błędy w pomiarze zużycia). Niedobory rozliczono:
- na dobro konta koszty działalności operacyjnej,
 - w ciężar konta koszty działalności operacyjnej,**
 - z kontem rozliczenie nadwyżek.
11. Inwentaryzacja przeprowadzana drogą weryfikacji:
- co do zasady, nie wymaga odrębnego udokumentowania, z wyjątkiem sytuacji gdy występują różnice inwentaryzacyjne,
 - powinna być zawsze udokumentowana w postaci protokołu z przeprowadzonej weryfikacji,**
 - wystarczy, że jest udokumentowana np. w postaci wydruku weryfikowanego konta.
12. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, zgodnie z ustawą o rachunkowości powinny być inwentaryzowane drogą:
- spisu z natury,
 - potwierdzenia salda,
 - weryfikacji odpowiednich dokumentów.**
13. Jeżeli do ksiąg rachunkowych wprowadzono m.in. kompletnie wszystkie zakwalifikowane do zaksięgowania dowody księgowe, to księgi prowadzone są w tym zakresie:
- rzetelnie,
 - bezbłędnie,**
 - sprawdźalnie.
14. W przypadku prowadzenia ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera posiadanie opisu systemu przetwarzania danych jest:
- obowiązkowe,**
 - nieobowiązkowe,
 - obowiązkowe tylko w przypadku jednostek, których sprawozdania finansowe podlegają badaniu i ogłaszaniu.
15. Prowadzenie ewidencji wyłącznie w jednostkach naturalnych na kontach ksiąg pomocniczych jest:
- niedopuszczalne,
 - możliwe pod warunkiem sporządzenia na koniec okresu sprawozdawczego zestawienia zapisów dokonanych na kontach ksiąg pomocniczych w jednostkach naturalnych i ustalenia ich wartości,**
 - możliwe do zastosowania w każdym przypadku.
16. Konta ksiąg pomocniczych należy obowiązkowo prowadzić dla:
- kosztów i istotnych dla jednostki składników aktywów,**
 - inwestycji w aktywa finansowe,
 - kapitałów własnych.
17. Roszczenie wobec pracownika z tytułu zawinionego niedoboru jest ustalone:
- zawsze w wysokości księgowej niedoboru,
 - zawsze w wartości rynkowej niedoboru,
 - decyzję co do wysokości kwoty obciążającej pracownika podejmuje kierownik jednostki.**
18. Osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą prowadzi podatkową księgę przychodów i rozchodów; obroty ze sprzedaży netto przekroczyły w czerwcu 2017 r. kwotę stanowiącą równowartość 2.000.000 euro. Osoba ta musi zaprowadzić księgi rachunkowe:
- od 1 lipca 2017 roku,
 - od 1 stycznia 2017 roku,
 - od 1 stycznia 2018 roku.**
19. Konta księgi głównej zawierają zapisy księgowe w ujęciu:
- systematycznym,**
 - przekrojowym,
 - analitycznym.
20. Na kontach ksiąg pomocniczych można stosować zapisy księgowe:
- tylko w jednostkach pieniężnych,
 - tylko w jednostkach naturalnych,
 - w jednostkach pieniężnych lub jednostkach naturalnych.**

Zagadnienia sytuacyjne

Zadanie 1

Założenia:

W Jednostce stosującej przepisy ustawy o rachunkowości w trakcie roku obrotowego miały miejsce następujące zdarzenia:

- 1) Rozpoczęło się postępowanie sądowe. Istnieje duże prawdopodobieństwo, że w wyniku tego postępowania jednostka zostanie zobowiązana do zapłaty kwoty głównej w wysokości 160 000 zł i odsetek w wysokości 10 000 zł,
- 2) Dokonano sprzedaży i rozchodu dotychczas użytkowanego środka trwałego za kwotę 130 000 zł (sprzedaż zwolniona z VAT). Wartość początkowa środka trwałego wynosiła 150 000 zł, a dotychczasowe umorzenie 50 000 zł. Kwota należna z tytułu sprzedaży środka trwałego wpłynęła na rachunek bankowy jednostki.
- 3) Stwierdzono, że należność od kontrahenta X oraz zobowiązanie wobec kontrahenta Y nie zostały uregulowane w terminie. W związku z tym jednostka naliczyła i dokonała księgowania wynikających z umów odsetek. Dla należności wyniosły one 5 000 zł, a dla zobowiązań 7 000 zł.
- 4) Opracowano plan restrukturyzacji, polegającej na likwidacji jednego z wydziałów produkcyjnych. Koszty restrukturyzacji oszacowano na 750 000 zł i w takiej kwocie utworzono rezerwę.
- 5) Dokonano aktualizacji wyceny nieruchomości inwestycyjnej wycenianej w wartości rynkowej. Wartość nieruchomości (jej cena rynkowa) wzrosła o 500 000 zł).
- 6) Dokonano rocznego odpisu ujemnej wartości firmy powstałej w wyniku nabycia zorganizowanej części innej jednostki. Wysokość odpisu wyniosła 20 000 zł.

Dyspozycje:

1. W tabeli nr 1 zadekretować operacje gospodarcze wynikające z podanych założeń, stosując symbole kont podane poniżej.
2. Należy podać łączną kwotę pozostałych przychodów operacyjnych i pozostałych kosztów operacyjnych.

Spółka stosuje m.in. następujące symbole i nazwy kont księgi głównej:

010 Środki trwałe
040 Inwestycje w nieruchomości
070 Odpisy umorzeniowe środków trwałych
130 Rachunek bieżący
200 Rozrachunki z odbiorcami
210 Rozrachunki z dostawcami
240 Pozostałe rozrachunki
290 Odpisy aktualizujące wartość należności
640 Rozliczenia międzyokresowe kosztów czynne
750 Przychody finansowe
751 Koszty finansowe
760 Pozostałe przychody operacyjne
761 Pozostałe koszty operacyjne
813 Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny
830 Rezerwy
840 Rozliczenia międzyokresowe przychodów

Rozwiązanie wzorcowe

Ad 1.

Tabela 1

Nr operacji	Krótką treść operacji	Kwoty operacji	Symbol konta Strona Dt	Symbol konta Strona Ct
1.	a) Kwota główna b) Odsetki c) Rezerwa	160.000 10.000 170.000	761 751	830
2.	a) przychód ze sprzedaży b) dotychczasowe umorzenie c) wartość netto d) wartość początkowa	130.000 50.000 100.000 150.000	130 070 761	760 010
3.	a) odsetki od należności b) odsetki od zobowiązań	5.000 7.000	200 751	750 210
4.	Rezerwa na koszty restrukturyzacji	750.000	761	830
5.	Odpis aktualizujący (in plus)	500.000	040	760
6.	Odpis ujemnej wartości firmy	20.000	840	760

Ad. 2.

Pozostałe przychody operacyjne: $130\ 000 + 500\ 000 + 20\ 000 = 650\ 000$

Pozostałe koszty operacyjne: $160\ 000 + 100\ 000 + 750\ 000 = 1\ 010\ 000$

Zadanie 2

Założenia:

W spółce z o.o. na dzień 30.06.2017 (dzień bilansowy) wartość środków trwałych według ewidencji wynosiła:

Wartość początkowa 500.000 zł

Dotychczasowe umorzenie 200.000 zł

1. W dniu 30.06.2017 r. przeprowadzona została inwentaryzacja środków trwałych i w wyniku jej rozliczenia ujawniono niedobór jednej szlifierki o wartości początkowej 10.000 zł i umorzeniu 6.000 zł.
2. Komisja Inwentaryzacyjna po wyjaśnieniu przyczyn niedoboru uznała niedobór środka trwałego za zawiniony przez pracownika materialnie odpowiedzialnego. Na tej podstawie Kierownik jednostki ustalił kwotę roszczenia wobec pracownika w wysokości 4.000 zł.
Pracownik materialnie odpowiedzialny uznał niedobór, wnioskując jednocześnie o rozłożenie spłaty na dwie równe raty i podpisał zgodę na potrącenie wartości niedoboru z dwóch kolejnych wypłat wynagrodzeń za miesiące lipiec i sierpień.
3. Kierownik jednostki polecił utworzyć odpis aktualizujący na wartość należności z tytułu niedoboru.
4. Potrącono I ratę należności za niedobór z wynagrodzenia za miesiąc lipiec i rozwiązano odpis aktualizujący.

Dyspozycje:

W podanej niżej tabeli wyspecyfikować i zadekretować wszystkie operacje związane z ujawnieniem i rozliczeniem niedoboru środka trwałego, wiedząc że Spółka stosuje między innymi następujące konta księgi głównej:

010 – Środki trwałe

070 – Umorzenie środków trwałych

100 – Kasa

231 – Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń

232 – Inne rozrachunki z pracownikami

243 – Rozliczenie niedoborów

245 – Rozliczenie nadwyżek

280 – Odpisy aktualizujące należności

765 – Pozostałe koszty operacyjne

760 – Pozostałe przychody operacyjne

Rozwiązanie wzorcowe

L.p.	Treść	Wartość	Dekretacja	
			Winien	Ma
1.	2.	3.	4.	5.
1.	Wyksięgowanie dotychczasowego umorzenia	6.000	070	010
2.	Zaksięgowanie nadwyżki wartości początkowej środka trwałego nad jego dotychczasowym umorzeniem	4.000	243	010
3.	Obciążenie pracownika równowartością niedoboru	4.000	232	243
4.	Utworzenie odpisu aktualizującego	4 000	765	280
5.	Potrącenie z listy płac I raty należności za niedobór	2.000	231	232
6.	Rozwiązanie odpisu aktualizującego	2 000	280	760 (765)

Zadanie 3

Założenia:

Przedsiębiorstwo prowadzące działalność handlowo-produkcyjną, dysponuje między innymi następującymi zasobami:

- około 60 obiektów środków trwałych i 10 tytułów wartości niematerialnych i prawnych,
- około 100 dostawców,
- ponad 200 odbiorców,
- 50 pracowników,
- towary w hurtowni o znaczącej wartości, obejmujące pełne asortymenty artykułów spożywczych, chemii gospodarczej i kosmetyków, szkła, porcelany i innych artykułów gospodarstwa domowego, sprzedawanych różnym kategoriom odbiorców zarówno za gotówkę jak i z odroczonym terminem płatności i objętych różnymi stawkami VAT,
- materiały (wiele asortymentów) gromadzone w ilościach wystarczających do produkcji na okres około 3 miesięcy.

W przyjętych zasadach (polityce) rachunkowości jednostki nie przyjęto zasady odpisywania w koszty wartości materiałów i towarów w momencie ich zakupu.

Zgodnie z Zakładowym Planem Kont, konta ksiąg pomocniczych prowadzone są wyłącznie dla:

- 1) środków trwałych,
- 2) odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych od środków trwałych,
- 3) operacji sprzedaży,
- 4) kosztów.

Dyspozycja:

Proszę wymienić, pięć grup środków lub operacji gospodarczych, dla których przedsiębiorstwo nie wypełniło obowiązku prowadzenia kont ksiąg pomocniczych.

Rozwiązanie wzorcowe

1. wartości niematerialne i prawne i dokonywane od nich odpisy amortyzacyjne,
2. rozrachunki z pracownikami, a w szczególności imienne karty wynagrodzeń pracowników według składników istotnych dla obliczenia płac, świadczeń z tytułu ZUS, podatków
3. operacje zakupu
4. towary,
5. materiały,
6. operacje gotówkowe,
7. rozrachunki z kontrahentami.

- Koniec zestawu -